

Reistijdbetrouwbaarheid en de Nota Mobiliteit

Hoe staan we er anno 2004 voor?

5e PLATOS colloquium "Europa en de regio's"

Hans van Lint, universitair docent
March 16, 2005

Transport & Planning Department
Faculty of Civil Engineering and Geosciences

1

Inhoud

1. Reistijdbetrouwbaarheid en wat we eraan (denken te) hebben
2. Empirische feiten: de dag-tot-dag distributie van reistijden op ons HWN: betrouwbaarheid over de dag
3. Hoe meet / monitor je reistijdbetrouwbaarheid?
  - Betrouwbaarheidsmaten en -kaarten
  - Reistijdbetrouwbaarheid volgens de NoMo
4. De NoMo-opgave voor verkeersmanagers, -wetenschappers en ingenieurs

March 16, 2005

Transport & Planning Department
Faculty of Civil Engineering and Geosciences

2

Belang reistijdbetrouwbaarheid

De Nota Mobiliteit bevat expliciete doelstellingen om de betrouwbaarheid van vervoer te verhogen, VB:

- onbetrouwbaarheid van reistijden verhoogt kosten goederenvervoer met 10 tot 20 procent.
- Reizigers prefereren een langere maar betrouwbare reistijd boven een kortere maar onbetrouwbare reistijd.

Voor modelbouwers en -gebruikers:

- Netwerken: reistijdbetrouwbaarheid kwantificeren, modelleren, voorspellen uit data
- Gedrag: waardering en effect van onbetrouwbaarheid in kaart brengen en in modellen verdisconteren

March 16, 2005

Transport & Planning Department
Faculty of Civil Engineering and Geosciences

3

Wat is reistijdbetrouwbaarheid?

Heel veel definities! [e.g. Bonsall, P. (2000) *Travellers' Response to Uncertainty, In Reliability of Transport Networks*, Research Studies Press Ltd, pp. 1-10.]

Spreiding reistijden: de verdeling van reistijden over een bepaald stuk weg voor een bepaalde tijdsperiode (bijvoorbeeld in de ochtendspits op weekdagen).

Buffer-indices: de extra hoeveelheid tijd die een reiziger in acht zou moeten nemen om in zeg 95 procent van de gevallen nog op tijd te komen;

Ellende-indices: het verschil in reistijd tussen de 10 of 20 procent reizigers die het slechtst af zijn en het totale gemiddelde. In feite gaat het dan om de *scheefheid* van de verdeling van reistijden;

Probabilistische maten: de kans dat een trip op een bepaald stuk weg in een bepaalde periode binnen een bepaalde reistijd kan worden gerealiseerd.

March 16, 2005

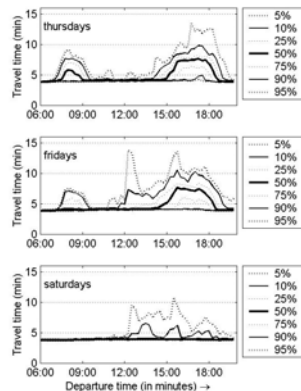
Transport & Planning Department
Faculty of Civil Engineering and Geosciences

4

Dag-tot-dag distributie van reistijden

- Voorbeeld: A20 tussen Klipplein-Trbrplein
- De distributie is **breed**: 95perc $\geq$ 3x5perc (in congestie)
- Distributie is **scheef**: 95perc $\geq$ 3xmedian (in "transitie" periodes)

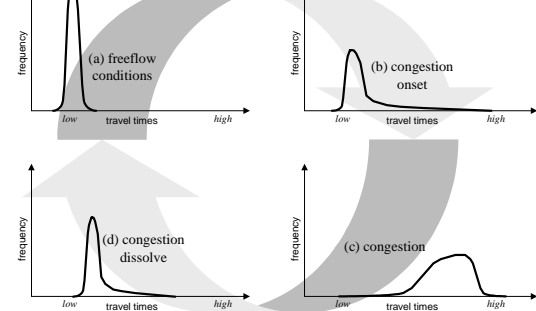

March 16, 2005

Transport & Planning Department
Faculty of Civil Engineering and Geosciences

Dag-tot-dag distributie van reistijden (ctd)

March 16, 2005

Transport & Planning Department
Faculty of Civil Engineering and Geosciences

6

Hoe vertaal je dat in betrouwbaarheidsmaten?

- Breedte van de distributie (spreidingsmaat)

$$\lambda^{var} = \frac{T90 - T10}{T50}$$

- Scheefheid distributie ("ellende" maat)

$$\lambda^{skew} = \frac{T90 - T50}{T50 - T10}$$

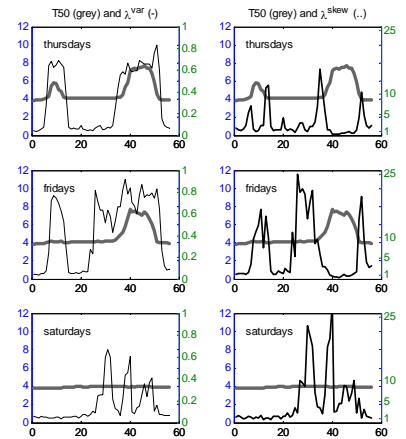
March 16, 2005

7

Transport & Planning Department
Faculty of Civil Engineering and Geosciences

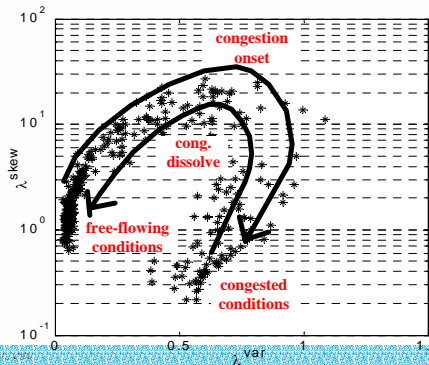
Betrouwbaarheidsmaten (II)

March 16, 2005

Transport & Planning Department
Faculty of Civil Engineering and

Betrouwbaarheidsmaten (III)

March 16, 2005

9

Transport & Planning Department
Faculty of Civil Engineering and Geosciences

Betrouwbaarheidskaarten

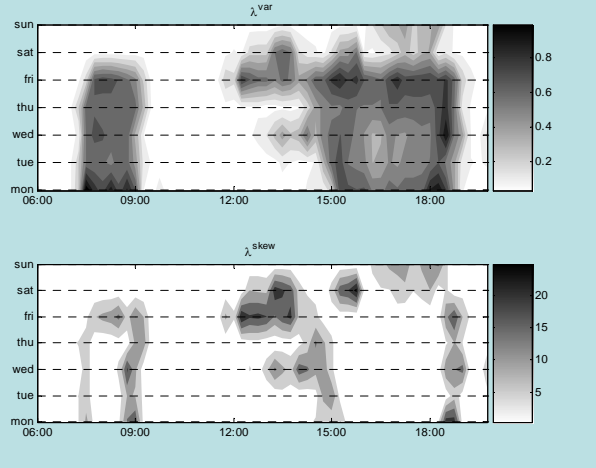
λ^{var} Indien groot: spreiding groot: reistijdbetrouwbaarheid laag
Indien klein: spreiding klein: reistijdbetrouwbaarheid groot?

λ^{skew} Indien groot: meestal vrije reistijd maar (in minstens 10% vd gevallen) kans op flinke uitschieters
Indien klein: meestal congestie en (in minstens 10% vd gevallen) heb je "geluk"

March 16, 2005

10

Transport & Planning Department
Faculty of Civil Engineering and Geosciences

Betrouwbaarheidskaarten (II)

Combinatie van de twee betrouwbaarheidsmaten

$$UI_r(TOD, DOW) = \frac{\overline{\lambda^{var}}(TOD, DOW) \left(\overline{\lambda^{skew}}(TOD, DOW) \right)^\alpha}{\theta L_r}$$

Vergelijken met conventionele maat: ratio tussen standaardafwijking en gemiddelde

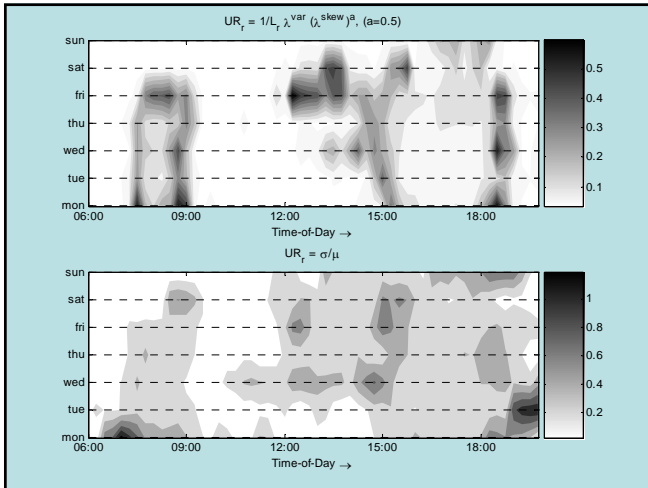
$$UI_r^{alternative}(TOD, DOW) = \frac{std[TT(TOD, DOW)]}{mean[TT(TOD, DOW)]}$$

March 16, 2005

12

Transport & Planning Department
Faculty of Civil Engineering and Geosciences

Nu de Nota Mobiliteit (probabilistische maten)

- Voor korte routes (vb A13 tussen Iepenburg en Klipplein)

$$B1: \text{Kans}(TT \leq 10' + TT^{\text{med}} |_{TOD,DOW}) > 95\% \text{ voor routes } < 50 \text{ km}$$

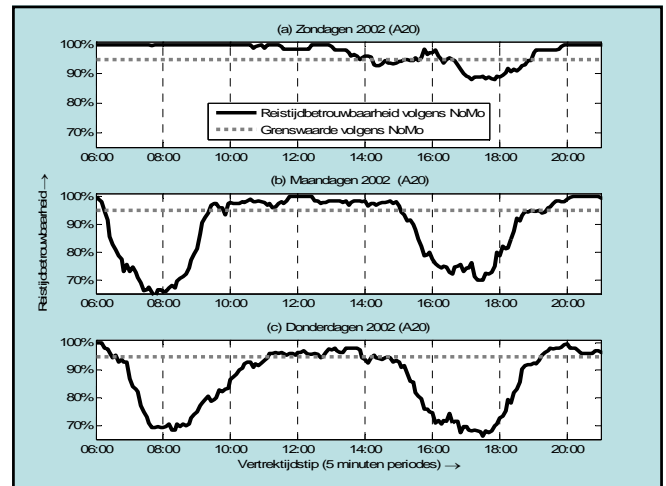
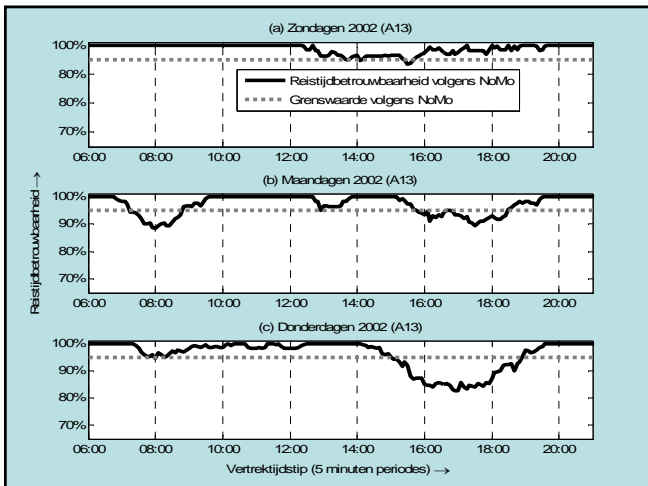
- Voor lange routes (vb A20 Maassluis-Gouda)

$$B2: \text{Kans}(TT \leq 1.2 \cdot TT^{\text{med}} |_{TOD,DOW}) > 95\% \text{ voor routes } > 50 \text{ km}$$

March 16, 2006

14

Transport & Planning Department
Faculty of Civil Engineering and Geosciences

Welke maat waarvoor gebruiken?

- De "lambda-maten" (spreiding en scheefheid)
  - Als verklarende variabelen in vertrektijdstip- en routekeuze modellen
  - Als samenvattende grootheden voor reistijd distributies (over de dag) – zeer robuuste maten!
- De "NoMo-maten" (probabilistisch)
  - Als kwaliteitsindicatoren (zijn uit te leggen aan politici en de man van de straat)
  - erg intuïtief MAAR ook erg subjectief

March 16, 2006

17

Transport & Planning Department
Faculty of Civil Engineering and Geosciences

Welke maat waarvoor gebruiken?

Het maakt erg veel uit

- wat voor betrouwbaarheidsmaten je hanteert
- wat voor grenswaarden je gebruikt
- hoe je de zaak aggregereert (per 1,5, 15 min, uur, dag)
- hoe je de zaak presenteert

March 16, 2006

18

Transport & Planning Department
Faculty of Civil Engineering and Geosciences

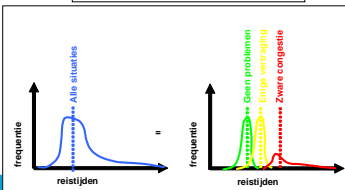
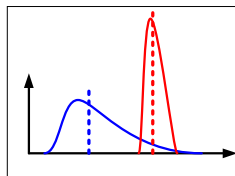
Niettemin: hoe betrouwbaarheid vergroten?

“Op papier”

Ruimere drempelwaarden kiezen (ellende accepteren)

De gemiddelde snelheid (flink) omlaag! (de NoMo stelt geen doelen voor de gemiddelde reistijd)

Denken in “reistijdklassen”!

March 16, 2005

Transport & Planning Department
Faculty of Civil Engineering and Geosciences

Niettemin: hoe betrouwbaarheid vergroten?

- **Aan de vraagkant** (waarschijnlijk het meest structureel en effectief – zie ook SMARA en LMS-BT):
  - Instrumenten om vertrektijdstipkeuze (blijvend) te veranderen: informeren, sturen, beprijzen, flexibilisering werktijden en logistieke processen, beter afstemmen ruimtelijke ordening en V&V beleid
  - Nodig: verandering in denken en mentaliteit – belangrijke rol voor verkeersingenieurs!

March 16, 2005

Transport & Planning Department
Faculty of Civil Engineering and Geosciences

Niettemin: hoe betrouwbaarheid vergroten?

- **Aan de aanbodkant** (met name in kritische verkeerscondities):
  - Integraal optimaliseren OWN en HWN (bv BRAS) – volledig arsenaal (D)VM maatregelen
  - Inrichten buffers (voorkomen secundaire congestie!), regelen HWN-HWN (af van de “vrije doortocht”)
  - Discrimineren naar vervoertype, motief, afstand, plaats, tijd, HB, etc
  - Afstemming wegwerkzaamheden, incidentmanagement

March 16, 2005

Transport & Planning Department
Faculty of Civil Engineering and Geosciences

Tenslotte

- **Reistijdbetrouwbaarheid** beheerst V&V beleid; consequenties:
  - tools en modellen nodig om deze te kwantificeren, meten en voorspellen: dynamica is daarbij cruciaal!
  - andere manier van (netwerk)denken:
    - Rol OWN
    - Snelheid/doorstroom versus betrouwbaarheid
  - grenzen V&V instrumentarium
  - Subjectiviteit inherent

March 16, 2005

Transport & Planning Department
Faculty of Civil Engineering and Geosciences